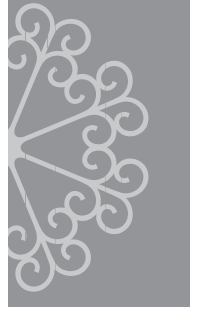

בית מדרש

פרשת ויקרא תשפ"א

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD	6:59
Brooklyn, NY	6:49
Chicago, IL	6:42
Houston, Texas	7:14
Johannesburg, S. Africa	6:01
Lakewood/Deal, NJ	6:50
London, UK	5:57
Los Angeles, CA	6:46
Manchester, UK	6:05
Monsey, NY	6:49
Montreal, Quebec	6:47
Passaic, NJ	6:49
Toronto, Ontario	7:11
Yerushalayim	5:14
Zurich, Switzerland	6:19

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

ויקרא

יקריב אותו לרצונו, ודרשו מכאן כופין אותו, אבל צריך דוקא עד שיאמר רוצה אני. וה"ה לענין גט. ופי' הרמב"ם פ"ב מגירושין ה"כ דהוי גט משום דרוצה לשמוע בדברי חכמים.

ואמרו לענין מתן תורה מכאן מודעה רבא לאורייתא. וע' ח"ס א"ח קפ"ה דצ"ב דהוי כ' הרמב"ם דכופין אותו משום שרוצה. וע' ש"כ דל"כ הרמב"ם רק אחר מעשה אחרשורש או בתורה שבכתב מעת שאמרו נעשה ונשמע. אבל במשך חכמה פ' וירא כ' דדברי הרמב"ם מזמן העקידה. וע' משך חכמה ר"פ וישלח שהיה מזמן יעקב.

ולדבריהם ק' קו' הח"ס, ותי' ברכת שמעון על אוה"ח דר' ביים שאני וקעין שכתב המלבי"ם פ' אמור לפרש בתר"כ עה"פ לרצונכם, דברבים לא שייך כופין עד שיאמר רוצה אני. וכ"כ הר"ש בג' מקומות דאין כופין ציבור. ואכתי יש לעיין בטעם לפי הרמב"ם. ולכא' יש לפרש הטעם כי המצוה מוטל על הציבור וגם אם הוא לא יעשה יתקיים המצוה ע"י הציבור וע"ז אין כאן רצון פנימי שכתב הרמב"ם.

וע' ש"מ מנחת ע"ג ע"ב אות ד' דאין כופין לעכ"ם להביא נסכים ולכא' הטעם כרמב"ם הנ"ל. וכ"כ הר צבי כאן.

וע' מכות י' ע"ב בדרך שאדם רוצה לילך מוליקין, וראה שה' אמר לבלעם קום לך אתם, ועוד ראה דכתיב אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן.

וע' מרפא לשון מר' רפאל המבורגר, שער התורה, דק' כי ביומא לי"ח ע"ב דרשו מאותו קרא דכתיב אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן, הבא לטהר מסייעין אותו, והבא לטמא פותחין לו. וע"כ מה שאמרו במכות בדרך שאדם רוצה לילך מוליקין אותו היינו מסייעין אותו, ותיקשי א"כ איך דרשו כן ממה שה' אמר לבלעם קום לך אתם, והרי בבא לטמא אמרו רק פותחין לו. ותי' כי רק בבלעם אמרו כן כי עכ"ל זהו רצונו באמת, והטעם בבב"י שרק פותחין לו היינו כי אין זה רצונו באמת.

וכדברי הרמב"ם ע' קול יעקב מדובנא ריש שה"ש שפי' משר כני, אחרך נרוצה, ולכא' הוא סתירה, ותי' שהיה"ר מונע, וצריך משכני, ואחר זה, נרוצה.

ובדברי הרמב"ם ע' בה"ל דרוש ט"ו דמה"ט אמרו מתוך שלא לטמא בא לטמא. וע' בית הלוי סוף פ' שמות בפ"י מנחות נ"ג ע"ב בב"י כ"ז ששמנו בסוף, היינו שכוחש ומוציא השמן שבפנים, וכן בב"י באמת רוצים לעשות רצון ה'. והוא כמ"ש הרמב"ם.

וע' גיטין נ"ו ע"ב על פושעי ישראל שאמר להטיב לבני. וע' ב"ר ס"ה כ"ב עה"פ וירח את ריח בגדיו ואמרו שם ריח בוגדיו. וע' שה"ש א' ו' אל תראוני שאני שחרחרת, ששפתני השמש.

דברי הותמו

נפש כי תחטא (הכא)

במדרש רבה: תני חזקיה שה פזורה ישראל, נמשלו ישראל לשה, מה שה לוקה על ראשו או באחד מאבריו וכל אב-ריו מרגישין כך הן ישראל אחד מהן חוטא וכולן מרגישין וגו'. ועוד שם: בעשיו כתיב ביה ש נפשות וכתבי ביה נפשות הרבה,

דכתיב 'ויקח עשו את נשיו ואת בנתיו ואת כל נפשות ביתו', וביעקב כתיב שבעים נפש וכתבי ביה נפש אחת, דכתיב 'ויהי כל נפש יוצאי ירך יעקב' וכו'? אלא עשיו שהוא עובד לאלהות הרבה כתיב ביה נפשות הרבה, אבל יעקב שהוא עובד לאלוק אחד כתיב בו נפש אחת.

בפשטות הביאור הוא שכיוון שכולם ער בדים למטרה אחת, המטרה מאחדת אותם. כיוון שעבודת ה' היא המטרה של כלל יש-

ראל, ממילא נעשים כנפש אחת. אך יש בזה עניין נוסף, כיוון שעבודת כלל ישראל היא לקב"ה שהוא אחד יחיד ומיוחד, ממילא צריכים להרגיש אחדות, שהרי ההת-קשרות לבורא אחד מאחדת את כל הנפש-רים בו להיעשות אחד. כשם ששני חלקים ממין אחד מתקשרים אחד לחבירו ונעשים אחד, כדוגמת המים במים והאש באש, כך כל ישראל כשהם מתקשרים להי"ת שהוא אחד יחיד ומיוחד והם כולם חלק אלוק ממעל, ממילא צריכים להתקשר ולהשתוות אחד לחבירו לגמרי.

ואדרבה, התמיהה היא על שלא מתקשרים אחד לחבירו, שהרי כולם נפש אלוק ממעל ומקורם אחד וצריכים להתחבר יחד לאחד, ומדוע איננו מרגישים בהתקשרות לשורש אחד? כשם ששני אחים הנולדים מאב אחד חשים ומרגישים המשכה אחד לחבירו, כך ישראל שהם נפש אחת צריכים לחוש בהת-קשרות ביניהם.

מון המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינסטיין זצוק"ל

עמל התורה בביה"ז

כל חייו של מון ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל היו מקשה אחת של תורה, ללא הבדל בין תקופת "הזמן" לימי "בין הזמנים", שבת, חג וחווה"מ.

בכל סוף "זמן" בישיבה, מיד לאחר השיעור האחרון על המסכת החל בלימוד המסכת של "זמן" הבא והיה ממשיך בכך ברציפות בכל ימי "בין הזמנים".

שנה אחת, בתחילת חודש ניסן, הגיע אחד החברותות ורבינו למד איתו את הדף הראשון במסכת גיטין. בתוך דבריו הוא עורר קושיה ולא מצא לה מזור. כדי לתרץ

את הסוגיא החליט לעמול ולהבין היטב את הסוגיא. הוא נטל את עטו והחל לסכם את מחלוקות רש"י ותוס' בעמוד הראשון של המסכת, אולי מתוכן ימצא מזור לקושייתו, אך לא הצליח.

במשך כל ימי "בין הזמנים" כולל ימי חול המועד, יום יום הקדיש פרק זמן לעסוק בקר שיה ז' ולא הצליח. שוב ושוב היה מסדר בכתב את שיטות הראשונים ומנסה מתוכם לעמוד על ביאור הענין, אך ללא הצלחה. אפילו יום לפני תחילת הזמן אמר לחברותא שהדברים עדיין לא מסודרים אצלו כדבעי. למחרת אמר שיעור נפלא ובו מהלך בנוי לתלפיות בביאור הענין. כששאלו החברותא לאחר מכן מתי התבהרה אצלו הסוגיה עליה עמל חודש שלם, השיב מון זצ"ל שרק ביום האחרון הצליח להבין היטב וזה היה השי-עור.

דברי הימים

השראת השכינה בישראל

אמרו משה רבנו, כל מה שאמרת לנו עשינו, וכל מה שציוויתנו ליתן ולהוציא נתננו הכל, והרי כל המלאכה לפניך, שמא חסרנו שום דבר או ויתרנו על כל מה שאמרת לנו, ראה הכל לפניך, וכו'. אמרו לו: ואם כן למה אינו עומד, שהרי כבר נצטערו בצלאל ואהליאב וכל חכמי לב להעמידו ולא היו יכולין. והיה משה מיצר על דבר זה, עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, לפי שהיית מיצר שלא היה לך עשייה ולא חלק במלאכת המשכן, לפיכך לא יכלו אותן חכמים להעמידו, בשבילך, כדי שידעו כל ישראל, שאם על ידך אינו עומד, שוב אינו עומד לעולם, ואיני כותב לו הקמה, אלא על ידך שנאמר 'ויקם משה את המשכן'. למדנו שכל הקמת המשכן נקראת ע"ש משה רבינו ע"ה.

אמרו חז"ל שכשנברא האדם לא הייתה מיתה בעולם, וכשחטא אדם הראשון גרם מיתה לעולם, ובקבלת התורה נתבטלה. וכך איתא במדרש (שמו"ר נא, ח): בשעה שנתן הקדוש ברוך הוא התורה לישראל לא היו ראויים שישלוט מלאך המות בהם שנאמר (שמות לב, טז): "חרות על הלוחות", מהו "חרות", וכו' חירות ממלאך המות. א"ר פנחס בן חמא בשם ר"י בשם ר"א בנו של רבי יוסי הגלילי, אמר הקב"ה אם יבא מלאך המות ויאמר לי למה נבראתי, אני אומר לו סטטיונר בראתך על העובדי כוכבים ולא על בני, שכיון שקבלו התורה הליבשם הקב"ה מזיו הדרו, וכו'. וכל ימים שהיה בידם לא היה מלאך המות יכול לשלוט בהם וכו',

בלבך עליהם, א"ל הקב"ה חי"ך, הריני משרה שכינתי בתוכם.

ובתנחומא ז: אלה פקודי - בא וראה כמה חיבב הקב"ה את המשכן, שהניח את העליונים ושכן בתוך המשכן. אר"ש עיקר שכינה בתחתונים היתה, שנאמר 'וישמע את קול ד' אלקים בתוך הגן', בא אדם וחטא נסתלקה מן הארץ לשמים, עמד קין והרג את הבל נסתלקה מן הרקיע הראשון לשני, עמד דור אנוש והכעיסו לפניו וכו', עמדו אמרפל וחבריו נסתלקה מן השישי לשביעי, עמד אברהם וסגל מעשים טובים נמשכה השכינה מן השביעי לשישי, יצחק משכה מן השישי לחמישי וכו' עמרם משכה מן השני לראשון, משה ביום שהוקם המשכן הורידה.

למדנו מהמדרשים שהשראת השכינה בישראל היא בזכותו של משה רבינו ע"ה.

ועוד איתא בתנחומא (פקודי יא) עהפ"ס 'ויביאו את המשכן אל משה': כיון שגמרו מלאכת המשכן, היו יושבין ומצפין אימתי תבוא שכינה ותשרה בו, והיו מצטערין הכל מפני שלא שרתה שכינה עליו. מה עשו, הלכו להם אצל חכמי לב. אמרו להן ומה אתם יושבין, העמידו אתם את המשכן ותשרה שכינה בינותינו. היו מבקשין להעמידו, ולא היו יודעין ולא יכולין להעמידו. וכשהן חושבין להעמידו, הוא נופל. מיד הלכו להם אצל בצלאל ואהליאב, אמרו להם בואו אתם והעמידו המשכן שאתם עשיתם אותו, שמא על ידכם ראוי לעמוד. מיד התחילו להעמידו ולא יכלו, וכו'. נכנסו כל ישראל אצל משה,

בילקוט בפרשת השבוע (תכח): רבי תנחומא פתח 'יש זהב ורב פנינים וכלי יקר שפתי דעת' (משלי כא), בנוהג שבעולם אדם יש לו כסף וזהב אבנים טובות ומרגליות וכל חמדה שבעולם ודעת אין לו, מה הנאה יש לו. מתלא אמר דעה קניית מה חסרת, דעה חסרת מה קניית.

ועוד שם (תכט): זש"ה 'הביאני המלך חדריו' זה משה, שנאמר 'ויקרא אל משה', מכאן אמרו כל ת"ח שאין בו דעה נבלה טובה ממנו. תדע לך שכן הוא, צא ולמד ממשה אבי החכמה אבי הנביאים, שהוציא את ישראל ממצרים ונעשו נסים על ידו נפלאות בארץ חם ונוראות על ים סוף, ועלה לשמי מרום והוריד התורה, ונתעסק במלאכת המשכן, אעפ"כ לא נכנס לפניו עד שקרא לו שנאמר 'ויקרא אל משה', עכ"ל. משמע שאילו היה משה רבינו נכנס ללא שקראו לו, היה נקרא 'חסר דעה. והדברים צ"ב.

'אלה פקודי המשכן משכן העדות', פי' רש"י: משכן העדות - עדות לישראל שויתר הקב"ה על מעשה העגל, שהרי השרה שכינתו ביניהם (שמו"ר נא, ה), עדות לכל באי עולם שיש סליחה לישראל, וכל כך הקב"ה חיבב את ישראל והביאם לפני הר סיני ונתן להם את התורה וקראם ממלכת כהנים, אחר ארבעים יום חטאו. אותה שעה אמרו עכו"ם אינו מתרצה להם, כיון שהלך לבקש רחמים עליהם מיד סלח להם הקב"ה. אמר משה ריבון העולם הריני מפויס שמחלת לישראל, אלא הודע לעיני כל האומות שאין

שכם אלף וכו', אמר עכשיו ישראל מוציאין לומר משה נטלן, עד שהקב"ה האיר עיניו מה עשה עמהן, ולמה עשה עמהם חשבון והקב"ה מאמינו, אלא ששמע ליצני הדור מדברים אחריו וכו'. לקיים מה שנאמר 'והייתם נקיים מד' וישראל.

יש לשאול על דברי חז"ל שדרשו על הפס' 'ויקרא אל משה' - מכאן אמרו כל תלמיד שאין בו דעה נבלה טובה ממנו. איך אנו לומדים את זה מהפס' הזה.

אולי אפשר לומר ע"פ מה שאמרו בעירובין נד. חיתך ישבו בה תכין בטובתך לעני אלקים, אם אדם משים עצמו כחיה זו שדורסת ואוכלת, ואיכא דאמרי שמסרחת ואוכלת, תלמודו מתקיים בידו וכו', וברש"י: מסרחת- שמנבל עצמו על דברי תורה. וא"כ משה רבינו, שעל שמו נקראת הקמת המשכן, ובזכותו שורה השכינה בישראל, ועל ידו ניתנה התורה והוא העומד לפני ה"ת להביא את דבר ה' לישראל, כשהי' נכנס לאהל מועד הרי זה כדי ללמוד תורה וא"כ לכאורה הי' צריך להיכנס אע"פ שלא נקרא. אלא שאם היה נכנס ללא שיקרא לו שהשי"ת יקרא לו זה היה יותר ממתנבל, משום שהיה בכך חוסר דרך ארץ וזה כבר גובל ב'חסר דעה', ולפי שהיה משה רבינו נזהר ביותר בדרך ארץ, ע"כ לא נכנס.

א"ל בשעה שאמרתי לך אין לי מעות במה חשדנני, אמרתי שמא פרגמטריא בזול וכו', ואתה כשם שדננתי לכף זכות כן המקום ידגן לכף זכות.

ובמשנה שקלים ג, ב: אין התורם נכנס לא בפרגוד חפות ולא במנעל וכו', שמא יעני, ויאמרו מעוון הלשכה העני, או שמא יעשיר ויאמרו מתרומת הלשכה העשיר, לפי שאדם צריך לצאת ידי הבריות כדרך שהוא צריך לצאת ידי המקום שנאמר 'והייתם נקיים מד' ומישראל', ואומר 'ומצא חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם'.

למדנו את הזהירות שבה צריך האדם לנהוג כלפי חברו, לדונו לכף זכות ולהיות נקי מבני אדם כשם שצריך להיות נקי מאלקים.

ובתנחומא ח. זש"ה 'ותפלטני מריבי עמי' וכתוב אחד אומר 'תפלטני מריבי עם', 'מריבי עם' אלו האומות, 'מריבי עמי' אלו ישראל. אמר דוד רבש"ע רוגנים הם אתה מבקש שישיחו אחרי, 'תשב באחיק תדבר בבן אמך תתן דופי' וכו', וריב"ל אמר אמר דוד אם דברת בעשיו שהוא אחיק, סופך לדבר בבן אמך זה משה רבינו, וע"ז נאמר 'תפלטני מריבי עמי'.

ועוד איתא שם על זהירותו של משה רבינו: אמר להם משה בואו ואני עושה לפניכם חשבון וכו', עד שהוא יושב ומחשב

וכשחטאו העביר הקב"ה מהם כל אותו הטוב שנאמר (שם, ו) "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב".

למדנו שכשחטאו בני"י בחטא העגל סר עדיים מעליהם וחזרה להם המיתה, אך התורה שניתנה ע"י משה נשארה בידם.

במדרש (שמו"ר נא, א): כך פתח ר' תנחומא 'איש אמונות רב ברכות אתה מוצא', כל מי שהוא נאמן הקב"ה מביא ברכות על ידו, מי שאינו נאמן ואץ להעשיר לא ינקה. איש אמונות זה משה שהוא נאמנו של הקב"ה, בכל ביתי נאמן, הוי איש אמונות 'רב ברכות' - שכל הדברים שהי' גוזר עליהם היו מתברכים לפי שהוא נאמן, 'ואץ להעשיר' - זה קרח שהיה לוי וביקש ליטול כהונה גדולה, ומה היה סופו, ותפתח הארץ את פיה.

במשנה (אבות א, ו): והוי דן את כל האדם לכף זכות. ובגמ' (שבת קכז). ת"ר הדן את חברו לכף זכות דנין אותו לכף זכות, ומעשה באחד שירד מגליל העליון ונשכר אצל בעה"ב אחד בדרום שלש שנים, ערב יוה"כ א"ל תן לי שכרי ואלך ואזין את אשתי ובני, א"ל אין לי מעות, א"ל תן לי פירות, א"ל אין לי וכו', הפשיל כליו לאחוריו והלך בפחי נפש, לאחר הרגל נטל בעה"ב שכרו בידו ועמו משאוי ג' חמורים אחד של מאכל ושל משתה ומגדים והלך לביתו, אחר שאכלו ושתו נתן לו שכרו.

Parashas
Vayikra/
Pesach

PARSHA PREVIEW

Below is an English adaptation of this weeks' Parsha Preview which can be heard live every Wednesday at 2:15

Parashas Vayikra / Pesach

Harav Hagaon Binyomin Cohen shlita

This year, when Erev Pesach falls on Shabbos, we read the *haftarah* of Shabbos Hagadol next Shabbos, and the *minhag* to read the Haggadah is next Shabbos as well. But the *minhag* to have the *drashah* of Shabbos Hagadol, says the *Mishnah Berurah*, is this Shabbos, two Shabbosim before Pesach. The *Pri Megadim* explains that next week it's too late for the rav to tell the *tzibbur* to be careful regarding certain halachos related to Pesach and to change the way they prepare for Pesach.

We can extend this idea to our own preparations for Yom Tov: When preparing ourselves for the tremendous Yom Tov of Pesach, we have to start two Shabbosim earlier.

This week's *parashah*, Parashas Vayikra, begins by discussing the *korbanos*, starting with the *korban olah*, about which the *passuk* says: אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יִקְרִיב אֹתוֹ לְרַצְנוֹ לִפְנֵי ה' Rashi, citing the Gemara, highlights an inherent contradiction in the phrase: יִקְרִיב אֹתוֹ לְרַצְנוֹ. Chazal teach that the words יִקְרִיב אֹתוֹ imply that the person should be compelled to bring the *korban* even against his will, while the word לְרַצְנוֹ implies that he must offer it willingly. To reconcile this contradiction, Chazal say: כּוּפִין כּוּפִין אֹתוֹ עַד שִׁיאִמַּר רּוּצָה אֲנִי — we force him to the point that he says, "I want."

The Chasam Sofer, in *Toras Moshe*, offers another approach based on a *mashal*. A Jewish peasant, perhaps a wagon driver, lives in a small village and is busy from morning to night with his *parnassah*. He has no concept of learning Torah and no appreciation for spiritual matters. Let's say that

someone approaches this peasant and ask him, "Would you like to take off some time during the day and go learn? Maybe just for an hour?" He would look at the person strangely, as no one he knows occupies himself with such matters; they're all busy, like him, with earning *parnassah*.

But let's say, the Chasam Sofer continues, that this peasant comes to Yerushalayim, where he sees great people who are busy all day only with Torah and *avodah*. He goes a little further, to the Beis Hamikdash, and sees the *kohanim* performing their *avodah* all day, and he perceives the Shechinah resting there. This Yid is going to be *nispa'el*, and his heart will start craving a closer connection to Hakadosh Baruch Hu, to the Torah, to *avodas Hashem*. At that moment, if you were to go over to him and ask, "Would you like to take off some time during the day to learn? Maybe for an hour?" he would answer, "What? One hour? I want to learn at least three hours a day!"

When the *passuk* says יִקְרִיב אֹתוֹ לְרַצְנוֹ, explains the Chasam Sofer, it means that before the person reaches the entrance to the Ohel Moed, he has to be forced to go. But when he comes before Hashem, suddenly he'll *want* to do it: לְרַצְנוֹ לִפְנֵי ה'.

The Chasam Sofer notes that a similar idea applies to the mitzvah of *maaser sheini*. *Maaser sheini* is eaten by the owner, who must go to Yerushalayim and eat it there. He's supposed to come לִפְנֵי ה', to acquire a new understanding. When a person enters a different environment, where

he's surrounded by Torah'dike people, his values and priorities in life change.

I saw from R' Asher Chaim Lieberman *shlita* that this dichotomy of יקריב אתו לרצנו can be applied to the Yom Tov of Pesach as well. On one hand, we could view the mitzvah of Pesach as in the category of יקריב אתו לרצנו — even בעל כרחו, against our will. Making Pesach involves tremendous pressure and a lot of hard work, but if a person takes a deeper look into the *pnimiyus* of the Yom Tov, he'll do all that work willingly: לרצנו לפני ה'.

When we describe our departure from Mitzrayim, we don't say "Yetziah MiMitzrayim" — an exodus from Mitzrayim — but rather "Yetzias Mitzrayim," the departure of Mitzrayim. Mitzrayim is going out of us.

Leil HaSeder is a night when we ascend from the forty-ninth level of *tumah* and transcend the *timtum halev* that holds back a Yid from feeling a true *geshmak* in *avodas Hashem*, in davening, in an act of *chessed*. This is a time for every Yid to merit his personal *geulah*, so that his pure *neshamah* can shine through.

When a person puts himself into the mindset that he's preparing for a

Yom Tov of *lifnei Hashem*, a time of *geulah*, then all petty arguments over trivial things — arguments that could easily arise during the hectic days before Pesach — will automatically fall away, because we're preparing for a Yom Tov of *lifnei Hashem*.

One of the powerful *eitzos* for adopting this mindset of preparing to be *lifnei Hashem* — besides taking time to learn about Pesach and the Haggadah — is to daven. During these days before Pesach, we can ask Hakadosh Baruch Hu, perhaps at the end of Shemoneh Esrei, to allow us to fulfill all the mitzvos of the Yom Tov optimally, to merit to receive all the tremendous gifts and *hashpa'os* that this special Yom Tov has to offer, and not to be distracted by all the superficial things that can take us away from the essence of the Yom Tov. The more we focus and prepare ourselves, the more we become a *kli kibul* to be able to internalize the power of the Yom Tov.

We should all be *zocheh* to truly be *mekabel* the Yom Tov willingly, *lirtzono, lifnei Hashem*.

Gut Shabbos and gut Yom Tov.